

શ્રી હિન્દુ અનાથાશ્રમ—નડીઆદ.

વિદ્યાસાગર અને વિનોદસાગરનો
સંવાદ.

૧૯૧૧—સંવત્ ૨૦૭૨ નાં વર્ષાદી દેસાએ

એમની આજાર્થી

છાવી પ્રગિઠ કનર-હિન્દુ અનાથાશ્રમ—નડીઆદ.

પ્રત. ૨૦૦.

સ. ૧૮૨૧.

મૂલ્ય. ૦-૨-૦

હિન્દુ અનાથાશ્રમ પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં છાપ્યો.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૨૦૧૦ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ રિદ્ધિ પદ્મવતીના મૃત્યુના કવિતાસંગ્રહ

વિષય ૬-૧૨

શ્રી હિન્દુ અનાથાશ્રમ—નડીઆદ. વિદ્યાસાગર અને વિનોદસાગરનો સંવાદ.

પાત્રો:—સુત્રધાર, ખંડુત, વિદ્યાસાગર, વિનોદસાગર, વતુ.

રથગા:—ધર્મશાળા.

સુત્રધાર—અદ્ભૂત રચના તારી, વિભૂ અદ્ભૂત રચના નારી.

જમ માગણ તારણ તું પ્રાણી માત્રનો તું આધાર;

શરણાગત છે સર્વ મોઝર—અદ્ભૂત રચના તારી.

પૃથ્વી પાણી તેજ વાયુ સર્વનો તું આધાર—અદ્ભૂત

બાળકો—કોણ જાણતું હતું; અનાથાશ્રમ અહીંયાં થાશે;

અનાથાશ્રમ અહીંયાં થાશે.

ઉત્તર બનરો માલી, મકાનો સુંદર બધાશે;

મકાનો સુંદર બધાશે.

પ્રભુતા અહીંયાં રેલાશે, નાક નટપુરનું કહેવાશે—કોણ

માટી ચુનો પથર થકી જંત કે ઈમારત છે બની,

પણ કર્મ રીત શ્રમ જલ થકી તેની દીવાલો છે અણી.

પાયો પથો પુરુષાર્થથી શ્રદ્ધા પ્રભુમાં દઢ કરી,

તો જીવતી ને જાગતી જુઓ ઈમારત આ રહી—કોણ

ઈન્દ્રિય નથી જાદુ નથી પુરુષાર્થ ને પ્રભુ સ્થાયથી,

કર્તવ્ય પથે ધૃમતાં ઉત્સાહ ને વળી ખતથી.

નિઃસ્વાર્થ સેવા જે કરે અને પ્રભુ તેંતે ફળે,

દષ્ટિ સમીપ જે આપણી આ-શ્રમ તણું દષ્ટાંત છે—કોણ

ખેડુત—ગરીબની ઝુંપડીમાં પ્રભુ વસતો (૧)

નિર્દોષ નિખાલસ ગરીબ હૃદયની લાવપૂર્ણ આજીવન

મીઠી મીઠી લાગે પ્રભુને જેમ વિદુરની લાજ

ગરીબના અંતરમાં પ્રભુ વસતો

હાં ભરી દિવ્ય પ્રકાશ વિલસતો—ગરીબનીં

હે દિનાનાથ, હે ભગવાન, દુષ્કાળને લીધે અમારાં ખેતરો બેઠાઈ
ગયાં, ઘરબાર વેચાઈ ગયાં, ઢોરઢાંખ મરી ગયાં, અને આખરે આ
ધર્મશાળામાં આવી રહેવું પડ્યું; તોપણ અમારા દુઃખનો અંત
આવતો નથી. હે નાથ !

જે ખેડુતો ખેતી કરી આખા જગતને પાળતા,

તે ખેડુતો કણ કણ વીણીને આજ અહીંયાં કંકળતા.

ખેતી આખાદાન તો આ દેશ આખાદાન છે,

ખેડુત આખાદાન તો આ દેશનું કલ્યાણ છે.

ખેતી એ દેશનું જીવન છે. જે ખેડુતો ખેતી કરી આખા જગતનું
પાલન કરે છે, તે ખેડુતોને આજે ખાવાને દુકડો રોટલો કે મુઠી અનાજ
પણ નહિ ! હે પ્રભુ, કેવી દુર્દશા !

રે રે ખીચારી નર્મદા ભૂખથી મરી ગઈ બાપડી,

લાંઠા થયા દીન આકના પણ કાળીઓ અન્ન ના મળી.

રે બાળ તેનો લાડકો માતા વિના મુરશે હવે,

સંભાળ એ બાળક તણી જગનાથ તું લેજો હવે.

રે રે ખીચારી નર્મદા મરી ગઈ, તે જીતી ગઈ. બાળકનો ખેલી વંચી,
પ્રભુ થશે. પણ તેનો છોકરો લનું અચારે ક્યાં ગમે હશે ?

વિદ્યાસાગર—ભાઈ વિનોદસાગર, આપણે આ દુકાળીઆની ધર્મશાળા
આગળ આવી પહોંચ્યા.

વિનોદસાગર—હા ભાઈ વિદ્યાસાગર.

વિદ્યા—ભાઈ વનુ, ક્યાં છે તારી માતા?

વનુ—પધારો દેવ ઓ મારા સૂતી આ માવડી મારી,
દુઃખી છે ભૂખના દહોં ગરીબડી માવડી મારી.
અરેરે માડી ઓ મારી ઉધાડી આંખ ખોલી જો,
પધાર્યા દેવ પ્રિતિથી મદદ કરવા દુઃખીને જો.
નથી કેમ ખોત્તતી માડી ભૂખે થાકી શું ઉંઘી ગઈ,

વિદ્યા—અરે ભાઈ સદા માટે હવે તુજ માડી ઉંઘી ગઈ.

અહીં તું આવ ઓ ભાઈ જલે માતા સુખે ઉઘે,

વનુ—નહિ આવું નહિ આવું નર્મદા કેમ ના ઉઠે?

અધાં બાળક તણી માતા ઉંઘીજઈ રોજ ઉઠે છે,

વિદ્યા—પણ તુજ માવડીએ તો સમાધી ઘેર લીધી છે.

વનુ—અરેરે માવડી મારી હવે તો હું ચીઠાઉં છું,

ચઢાવી રીસ જાડું બચકાં નયન અંગુલી ધાલું છું.

વિદ્યા—ચીઠાયે શું વળે ભાઈ મરી ગઈ માવડી તારી,

ફરી કો દી નહિ ઉઠે અરેરે માવડી તારી,

વનુ—મરી ગઈ માત ઓ મારી રઝળતાં બાળ મુકીને,

વનુ તારે બિયોગે આ મરે છે શીર અક્ષાળીને.

હવે કો ખોટીઓ કરશે લાડવે લાડ કો મીઠાં,

અરેરે માત તું મરતાં અધાં આ બાલુડાં સોંધાં.

હવે સંભાળ કે લેશે, દબાવી છાતીથી પ્રેમે,
વિદ્યા—પ્રભુ સંભાળ તો લેશે, કુશળ રાખા તને ક્ષેમે.

ભાઈ આમ આવ, રડીશ નહિ, હું તને મારી સાથે લઈ જઈશ
સાર સાર ખાવાનું આપીશ અને ભણાવીશ.

ખેડુત—ધન્ય છે બાપલા.

વિદ્યા—ભાઈ આ બધાં માણસો દુકાળીઆં છે કે?

ખેડુત—હા બાપલા.

આ ડોસો રડતો આંધળો ધસી ટાંટીયાને તરફડે,

અબ વિષુ મોઢા પ્રાણુ તેના મરણુ કાંડે રડવડે.

વિદ્યા—હે નાથ, હે પ્રભુ શાંતિ કરો.

ખેડુત—સુતી પછે છે વિધવા કંગાલ પ્રસૂતી હાલમાં,

પ્રસવેલ મોઢું બાળ તે મરી છે ગયું ધાવણુ વિના.

વિદ્યા—હે પ્રભુ કેવી દુર્દશા !

ખેડુત—આ બાળકો માબાપ વિષુ ભુખે મરી, મરી જાય છે,

દુષ્કાળ કાળ કરાળ મારું લોહી ચુસી ખાય છે.

વિદ્યા—હે નાથ શાંતિ કરો.

દેખી કરેણુ આ ચિત્ર મારું હૃદય પીગળી જાય છે,

ગમગીન થઈ કુદરત બધી આ રોક માંડી છવાય છે,

આ તારલા આકાશના દુઃખીના દુઃખે કુખી રણા

આ ચંદ્રમા નીજ કર વડી અશુ દુઃખીનાં હુંછતા.

આ ઘોર કળી રાત્રી તેવધુ ઘોર થઈ દુઃખથી અરે,

અશુ રેડી તારલાના જગ દુઃખ કાળે જો રડે.

ખોળે લાઇ નીજ બાળને ધરતી બધી ધ્રુજ રહી,
 દુઃખાળનાં, દુઃખ જોઇને કુદરત બધી કંપી રહી.
 સરવર નદી તરે પહાડ સૌ રડતાં જગતના દુઃખથી,
 પણ હિંદના શ્રીમાન સૌ ધોરે નીરાંતે ઉંધથી.
 આ હિંદના શ્રીમાનો આંખો ખોલીને જુઓ હવે,
 તમ દષ્ટિ આગળ બાળ મોંઘાં ભરતનાં આટળવળે,
 નીજ અંધુના દુઃખ જોઇને કંપારી કેમ ન છુટતી.

આ વજ્ર સમ છાતી તમારી કેમ ના ફાટી જતી.

વિનોદ—ભાઈ, હિંદના શ્રીમાનોને ગરીબોની શી પડી છે. તેમને તો
 મોટરોમાં સહેલ કરવી છે, અને બંગલાઓમાં મોજ ઉડાવવી છે.

વિદ્યા—કિરતારના દરબારમાં નવ કોઇ એમજ પુછશે

કે બંગલાઓ કેટલા મોટર ગાડી કેટલી

પણ કેટલા દુઃખી જનોને દુઃખથી ઉગારીઆ

કેટલા ભૂખ્યા જનોને ભૂખથી છે ઠારીઆ

નવ પૂછશે કે હાર હીરા મોતીમાળા કેટલી

નવ પૂછશે કે બેંકમાં થાપણુ જમે છે કેટલી

પણ પૂછશે કે કેટલાં કામો લલાઇનાં ક્યાં

કુવા ખોદાવ્યા કેટલા મંડારી પરખો કેટલી

રંક બાળક કેટલાં આશ્રય દઇને પાળીઆં

તવ દ્રવ્યથી નિશાળ ઔષધશાળા ક્યાં ક્યાં ફાટીઆં

વિનોદ—ભાઈ આ દેશમાં તો લોકો કીડી મંકોડીને જીવાડે છે, ચકલા
 ક્રમુતરને દાણા નાખે છે, નાના જીવોને પાળે છે, અને મોટા

જીવોને મરવા દે છે. ખાળે પુચ્છા દે છે, અને દરવાજા ઉઘાડા મૂકે છે.
વિદ્યા:—હું હિંદના શ્રામાનો—

તમારા દાનનાં ઝરણાં વહે છે માર્ગે અવળે તે,
કમી કરવા બદલ ખીજ નવાં દુઃખો ઉમેરે છે.
તમારા દાનથી અન્નમન્ન લડીંગા સાધુ પોપાય,
થઈ આગળ તળી વૃદ્ધિ દગિદ્રિ દેરા આ થાયે.
હવે તે દાનનાં ઝરણાં અનુકુળ ક્ષેત્રમાં વાળો,
જમાવો જેમ બદલાયો સુધારો દાનનો ધારો.
સરેલા રોગીગો માટે દવાખાનાં ઉઘાડો નં,
નિરાશ્રીત વિધવા માટે વનિતાશ્રમ સ્થાપોને.
અશક્તો તે અપંગો કાળ અશક્તાશ્રમ કાઢોને,
રઝળતાં બાળકો માટે બનાથાશ્રમ ઉઘાડોને.

વિદ્યા:—ભાઈ—શ્રામાનો તો લાડી, વાડી અને ગાડીમાં મશગુલ છે.
તેઓ લોકહિતનાં કામ કરે એ આશા રાખવી નકામી છે.
આપ મુઆ વિના સ્વર્ગે જવાનું નથી.

વિદ્યા:—ભાઈ, હું પારકી આશા રાખતો નથી. હું જાતે મરીનેજ
સ્વર્ગમાં જઈશ અને મારાં દુઃખો ભાંડુઓને સાથે લઈ જઈશ.
આજે સમી વૃક્ષેથી લઈ આવું છું પાંડવ રણ ધુમ્પા,
આજે રઘુપતિ રણથંકી વિજય કરી પાછા વળ્યા.
આજે દશેરા દીન છે, મંગળ વિજયનું ચિન્હ છે,
તે દીનના શુભ મુહૂર્તે સ્વીકારું જન સેવના.
કંઈની ધરે જગ પ્રેમની ઝોળી લઈ દીન દુઃખની,

ધર ધર ફરી અહલેક જગતું બીખ માગું પ્રેમથી.
પણુ કે રીતે મુજ બંધુ કેરાં દુઃખ હું ઓછાં કરે,
આત્રમ અનાથ નિભાવવા આજે પ્રતિજ્ઞા હું કરે.

ખેડુત—વાહ વાહ ધન્ય છે પરદુઃખલંબન કર્મવીરને.
સફળ હોજો સફળ હોજો પ્રતિજ્ઞા આ તમારી જે,
પ્રભુ તમ અંતરે વસજો સદા આશિષ અમારી છે.

ખેડુત—વનુ—ખાળક—વિદ્યાનો સાગર ઉછળે આ વિશ્વમાતને ખોળે,
જગ રસમસ કરી તરખોળે—મોઘા મોતીની છોળે—વિદ્યાનો.
તુજ દિવ્ય મંજુલ ગાનની મધુ બંસરી લલકારજે,
અમ દેશ બંધુ ઉરમાં રસ ચંતના ચમકાવજે—વિદ્યાનો.
તુજ શીતળ સુમર હરેરથી દીન દુઃખીઆને ઠારજે,
છાતી સરીસાં ચાંપીને દીન કુસુમને વિકસાવજે—વિદ્યાનો.
તુજ ધાર ધ્રુવવાટે સખા ધ્રુ ધ્રુ કરીને ધ્રુવવજે,
મોજો પ્રચંડ ઉછાળીને, આ દેશને તું જગવજે—વિદ્યાનો.

વિનેદ—ભાઈ, આવી પ્રતિજ્ઞા લેવાથી દુઃખાગનું પૂર તમારું ખાળ્યું
ખળવાનું નથી.

માટી મુઠી ભરી નાખતાં ખળશે કદીના પૂર એ,
ગાડાં ભરી ભરી ફાલવાં જન રોકવું આ પૂર છે:
દુઃખ અમિ સળગેના, શી રીતે કંઠે પામે—
આલ દાટ્યું ત્યાં સખા શી રીતે થીંગડું મારશે.

ભાઈ દુઃખાગની જાણ આખા દેશમાં સળગી રહી છે. હજારો
અનુષ્ઠાન ત્રાણ પોકારે છે. હજારો માતાઓ પોતાના કુમળા

આળસને પરધર્મીઓને વંચે છે. હળવે નિરાધાર અનાથ આળસ
ઘરબાર વિના રખડે છે.

વિદ્યા—હે પ્રભુ મારા દેશની શી દશા !

જે હિંદુસ્તાન દુનીઆનો કળ્પરૂપ અગીચ્છા કહેવાય છે, તેમાં દુષ્કાળ
ઉપર દુષ્કાળ, પ્લેગ ઉપર પ્લેગ, આફત ઉપર આફત, હે નાથ હવે
તો શાંતિ કર, ક્ષમા કર !

વિનોદ—ગુન્હેગારોને ક્ષમા થઈ શકે નહિ.

ઈશ્વરતણા દરબારમાં નિત્યે અદલ ઇન્સાફ છે,
કરવું તેવું પામવું, કુદરત તણો એ ન્યાય છે.
ઈન્સાફના મંદિરમાં, ના ક્ષમા કેરું સ્થાન છે,
પાપીને શિક્ષા આપવી, એ ન્યાયનો સિદ્ધાંત છે.

વિદ્યા—હરિ, હરિ !

વિનોદ—આઈ તમે તો સમજી વિદ્વાન છો. જરા ઉંડા ઉતરી વિચાર
કરો કે,—

જ્યાં સાધવી સતી નારીનાં શીયળ ટકે વેચાય છે,
જ્યાં દીકરીના દામ લઈ પાપી પિતા મજકાય છે.
જ્યાં દીન ઉગે દીકરીઓ દુધ પીતી થાય છે,
તેના રૂધીરથી દેશ મારો આ બધા છંટાય છે.
જ્યાં દુઃખની વિધવા તણી હાય જ્વાલા ઉત્ક્રાંતી,
લક્ષ્મી તત્તવારથી જ્યાં કલસ આળસની થતી.
લક્ષ્મી સમી જે દીકરી તે મૂળ દુઃખનું થાય છે,
સ્નેહ પ્રતિમા સુન્દરીની શુદ્ધિ પાણીમાં નહાય છે.

ન્યાં ધર્મના આચાર્ય સૌ વિસરી જઈ નીચ ધર્મને,
પુત્રી સમી શિષ્યાઓ સાથે કરતા કાળાં કર્મને.
મશગુલ થઈ દિનરાત વાડી ગાડીમાં ફરતા ફરે,
પોતે કુબેલા દુઃખમાં બીજને શું તારી શકે.

ન્યાં ચીનતા સાહુકાર ને કંઈ ફાંસીઆ ઉજળા ઠગો,
શેર કંપની કહાડી તાગડધીન પર પૈસે કરે.

ધોળે દિને ભૂટે પ્રજા ચુસે રૂઢિર નિજ બંધુનાં,
શી રીતે સારું થાય ગરદન કાપતા ભાઈ ભાઈન્યાં.

તે દેશ ઉપર હે સખા પ્રભુ ક્રોધ કેમ ન ઉતરે,
દુષ્કાળ અગ્નિ પ્લેગને જળ પ્રલય કેમ ન ઉછળે.

હું તો કહું છું હે સખા આફત ઉપર આફત પડે,
દુષ્કાળની આ જ્વાળામાં છે દેશ આખો સળગતો.

વિદ્યા—ભાઈ, હાલ તો આખા દેશમાં દુષ્કાળની જ્વાળા સળગી
રહી છે, તેમાં આપણાથી નેટલું પાણી છંટાય તેટલું
છાંટવાનું છે, અને બને તેટલા દુઃખી મનુષ્યોને દુઃખમાંથી
બચાવવાના છે.

કેવું સખા કર્તવ્યક્ષેત્ર વિશાળ ખુલ્લું થાય છે.

ઐક્ય—એ કર્મક્ષેત્રે હુમનારા સ્વર્ગે અંતે જાય છે.

વિનાયક—ભાઈ આપણે મંસારી માણસને આવી પ્રતિજ્ઞા લેવી કેમ
પાશવે.

ગૃહ સેવના વિસારીને તમે જગ સેવના સાધી,
કહો આશ્રમ થશે તે કેમ વળગશે લગ્ન ઉપાધી.
સરીતના પ્રેમમાં ઘેલા થઇ રસગસ તમે રહેશો,
લગન થતાં મગન થઈને જગતનાં દુઃખ ભુલી જશો.

વિદ્યા—ભાઈ, આમ શું બોલોછો.

આશ્રમ અનાથનું જ્યાં સુધી સ્થાપીત નવ થાયે સખા,
કરું લગ્ન ના હું ત્યાં સુધી એ બીજી છે મમ પ્રતિજ્ઞા.

વિનોદ—દુબ્બર આવું ઘોર પશુ લેતાં જરા વિચાર કર,
સરિતા બિચારી બાપડી ઝુરશે જરા વિચાર કર.

વિદ્યા—વિચાર સઘળા સોંપીઆ છે જગતના મેં નાથને,
માનવી શું કરી શકે જ્યાં બાજી એને હાથ છે.

હાલતો બેહાલ થઈ કંગાલ થઈને રખડવું,
ઘર ઘર ફરી અહલેક જગતું બીખ માગું પ્રેમથી.

ભાઈ વિનોદસાગર, હાલતો આપણે આ દુકાળીઆઓને ઠેકાણે પાડવા જોઈએ. આ આંધળા ડોસાને જામનગરના અશક્તાશ્રમમાં મોકલાવો, આ કુલીન વિધવાને સુરતના વનિતા વિશ્રામમાં મોકલાવો, અને આ માઆપ વગરનાં અનાથ બૂખે મરતાં નિરાધાર બાળકોને ઉદારચરિત દાતાઓની કૃપાથી નહતા નડીઆદ હિન્દુ અનાથાશ્રમમાં મોકલાવો. અને ભાઈ તું મારી સાથે ચાલ.

ખેડુત-વનુ-બાળક—આ કર્મવીર કૃપાંશુ પ્રભુ કરજે કરજે (૨)
આ વિપુલ બાહમાં અર્જુન સક્તિ ભરજે ભરજે (૨)

જે પરના દુઃખે દામે, જે પરના દુઃખે લાગે;

એવા વીરક્ષ નર આગે, અમ પીઠ થાપડી ગાગે—આ કર્મ ૦

વિદ્યા—ભરત માતનાં દીન બાલુડાં આવો ભેટો બ્લાલાં,

તમ વદન કમળનાં લલીત આંસુડાં(૨) આવો લુછું કાલાં—આ કર્મ ૦

વિદ્યા—તમ દુઃખ શ્રવણથી હૃદય પીગળી અશ્રુદ્વારા ટપકે,

આવો ભેટો બ્લાલાં મારાં (૨) વિશ્વ પ્રેમને ખળકે—આ કર્મ ૦

ખેડુત-વનુ-ખાળક—

જે આત્મ સમર્પણ કરતા, મરતા પણ નવ કદી ડરતા;

વીર હાકે ધરા મુજવતા, ગદગદ કંઠે અહી રડતા—આ કર્મ ૦

સંગીત. ભૂપાલી ત્રિતાલ.

ગા ઈએ ગ જ પ તિ જ ગ વં દ ન
 સા ધ પ ગ રી સા રી ગ ગ પ ગ ગ
 શં ક ર સુ વ ન ભ વા — ની નં — દ ન
 ગ ગ રી ગ પ ધ સા ધ સા સા ધ સા ધ પ—ગાઈએ૦
 અંતરૌ.

સિદ્ધિ સ દ ન ગ જ વ દ ન વિ ના ય ક
 ગ પ ધ સા સા સા સા સા રી ગ રી સા રી સા
 કૃ પા સિંધુ સુંદર સ જ લા ય ક
 ધ સા ધ ધ પ ધ સા ધ પ રી સા સા—ગાઈએ૦
 મોદક પ્રિય મુદ મંગલ દાતા. ગ પ ધ૦
 વિદ્યા વારિધી શુદ્ધિ વિધાતા. ધ સા ધ૦ ગાઈએ૦
 માંગત તુલસીદા—સ કર જો—રે, ગ પ ધ૦
 બસે રામસિય મા—ન સ મોરે, ધ સા ધ૦ ગાઈએ૦
 કલ્યાણ.

લંબો દર ગિરિજા નં..... દ ના
 સા રી ગ રી સા રી સા ની ધ ની ધ ની સા
 પૂર્ણ કરૌ મન કા મ ના ...
 સા સા રી ગ ગ રી ગ મ પ રી ગ રી સા ની—લંબોદર૦
 હે મન ભાવન તત્પદ સેવન ...
 ગ ગ ગ મ પ પ પ ધ ધ ની ધ મ પ
 વિદ્યા દ્વાવી ગ જ ન ના
 ગ ગ ગ ગ રી ગ ધ મ પ ગ રી સા ની—લંબોદર૦

સ્વાગત.

અમેા પર અતિ થયો અહેશાન પધાર્યા ભલે ભલા મહેમાન.

અનાથો શું દે આદરમાન—પધાર્યાં.

દીકા ત્યાંથી દિગ્વ દષ્ટિએ અમે વધાવ્યા આપ,
પ્રીછીને પ્રાણેથી પોંક્યા જપતા તવ જય જપ—અનાથો.
પૂણ્યશ્લોકિ તવ પદ રજ સ્પર્ષે અમ આશ્રમ સોહાગ,
ભાગ્યોદયની અનુપમ આશા સફળ થઇ સમજાય—અનાથો.
અર્પણ કરવા યોગ્ય સાધનો અન્ય નથી અમ પાસ,
પુણ્યાંજલિથી પ્રાણ પાથર્યાં હ્યો સ્વીકારી ખાસ—અનાથો.

મત્રદાન, વસ્ત્રદાન, વિદ્યાદાન, ઝાદાન, પ્રાણુદાન, 'ધર્મદાન'
વગેરે સર્વ પ્રકારનાં દાન આપવાનું સુમાત્ર સ્થાન

હિન્દુ અનાથાશ્રમ—નડીઆદ.

આ આશ્રમમાં હિન્દુ જાતીનાં તદન નિરાધાર
અનાથ બાલક બાલિકાઓ, અપંગો, અશક્તો વગેરે
દોઢસો પોણાબસોનું પાલનપોષણ કરી, અને તેને
ઉઘમી ધંધાદારી કરી સ્વાશ્રયી અનાયાય છે.

એક દિવસનું ખર્ચ રૂ. ૭૫) જોટલું થાય છે.
અને ઉપજથી ખર્ચ પુરું થતું નથી, તેથી કાયમ
ફંડ પણ ન છુટકે વપરાયું છે. દરેક જાતનાં શસ્ત્રી
અને બીજા શસ્ત્રી દાન લેવાય છે. પેટીમાં ન નાખેલાં
દરેક દાનની પાવની આપવામાં આવે છે.

તમો પણ તમારાથી બનતી કુલપાંખડી રૂપે
પ્રભુ તમને જે પ્રેરણા કરે તે રકમ આશ્રમમાં દા
આપી પરભવનું ભાણું બંધી લેશો.

લી૦

દેસાઈ વજ્રવલાઈ હાથીલાઈ વડી
આનરરી સેક્રેટરી—હિન્દુ અનાથાશ્રમ—નડીઆદ.

